

zij op dezelfde
omdat de kerk
ngen en schor-
ar wij ons het
verschillen
ommigen onzer
aakte zich bij
en officiële be-
entegen zagen
i daar te laten
is te brengen,
ke kant zij op
verder de weg

itueerd hebben
samenleving in
idig is, aange-
beginselen offi-
het met haar
nuiters en ket-
kelijk een feit
ders H. R. de
den bezwaren
den op schrift-
de verkla-
rotest in strijd
genoemde broe-
in het midden
broeders aan
nen, aangezien
even heeft, niet
volgde wegens
it was, dat de
rachten eigen-
ntkennig van
van het borg-

zich met dat
van de P.R.C.
welke het niet
a bij genoemde
kerk van onze
terk de Ortho-

staande op te
„De Reforma-
namen moeite
n, namens de

LAND.
Alexander S. E.
Rapids (Mich.)
U.S.A.

hier factoren
end zijn. Het-
ligen niemand.
tals van deze
r behoeft ons
— van dit
nen daad van

it: als IK in
geren, die De-
ligeren, erover

stond de kop
n. En als hij
erpt men hem
in zijn tegen-

en zo ernstig,
ldig te wach-
vaar, dat een
nconcreet in
als de meer-
n wordt door
g en crisis de
op zaken te
ten inzicht te

schiedt, voor-
t. Men is wer-

it en fatsoel
eerte is
n en ge-
veelvormige
le, daarin in-
verstikte.

waarschuwing
slagen!
lge en onheil-
eenmaal, ook
ring, hadden

efheid en be-
vormde Kerk
de creatie en
le kerken het
atste woord”
nt der Dole-
kerkrecht-
oleantie voor

C. V.

oleantie = door

J. Bronkhorst,

te zwijgen. Ik zou dus ook v a n w e g e d e o r d e
— een orde, die ik wanorde noem en verfoei — moeten
worden gecensureerd. De teerling is geworpen, en de
Boze heeft weer eens wat moois omver geblazen: er
is weer een kerkje meer en het was niet nodig, niet
nodig, niet nodig. Want ik weet wat remonstrants is,
en ik weet ook, dat je die hele Declaration kunt op
zij zetten, zonder remonstrantisme. Integendeel — ter
behoudenis van goed gereformeerde grondgedachten:
belofte is geen voorspelling, en geschiedt nooit zon-
der inschakeling van onze verantwoordelijkheid. En
geloof is nooit conditie in remonstrantse zin. Net zo
min als die conditie, waarvan de voorrede uit de
Statenvertaling spreekt.

En dus — de kous is af. We moeten maar alleen
blijven profeteren. We willen wel vragen, we zullen
niet bedelen. We willen wel helpen, we zullen niet
ajacheren. We willen niet de schuld hebben van een
nieuw kerkje, nummer zoveel. We zullen echter niet,
als we dwaze binding afwijzen, de consequenties van
zulke g e h o o r z a m h e i d beschouwen als zonde
naar art. 79—80 K.O. We zullen zeggen: Kop op, de
Leider der geschiedenis is God. Wie zich isoleert,
is ditmaal — voor het eerst helaas in zijn mooie leven
— onze vriend Hoeksema. Van hem nemen we af-
scheid — niet als goed vriend, wel als „engel” der
ontvangende kerk, die emigranten omvangt met
zachte en in hun omhelzing beheerste armen. K. S.

Naschrift. Misschien denkt een enkele lezer nu:
de titel deugt niet: er is geen kous afgebreid, maar
het breien is gestaakt, de onafgewerkte stukken liggen
er. Maar de titel deugt wel. Het ging niet over anderen,
noch over eventuele coöperatie met anderen, maar het
ging over onze taak. Wij waren verantwoordelijk.
Hadden we niets gedaan, om als 'leven kon, zover 'aan
ons lag, aansluiting te zoeken bij water was, dan
waren we van het begin af schuldig geweest. Maar nu
personen en kerken hebben gezocht naar contact, en
op tijd gezegd is, wat onze mening wel is, en welke
opvattingen de onze niet zijn, en met geduld die hele
Declaration ook hier bekeken is, en in Amerika men
toch — hangende het contact met onze kerken! —
bezwaken is voor de verleiding van meer-te-willen-
opleggen in kerkverband, dan goed is, nu is ONZE
kous af. We moeten er ook maar niet meer over praten,
maar gewoon verder gaan.

Zo begreep ook — in een heel andere kwestie —
vrijwel ieder meelevend man, dat we in 1946 (synode
van Groningen) (toen de „synodalen” nog niet be-
wezen hadden, dat hun samensprekingsverzoek blij-
vend zou gepaard gaan met of zelfs dienstbaar zou
gesteld zijn aan een poging, om ons leven van binnen
uit te ondermijnen) een „eigen initiatief”
moesten beginnen, om niet schuldig te staan, stél, dat
er ernst was in de synodocratische vraag om een ont-
moeting met de mensen, die men had beschuldigd en
bleef beschuldigen voor God en de kerk. Men kon dat
verzoek wantrouwen, maar wantrouwen is geen goed
raadgever. Net zo min als vrees. Vandaar, dat Gronin-
gen, om niet van zijn kant schuldige nalatigheid te
tonen, zei: goed, we willen niet op uw manier, maar
toch willen we wel op de onze. Dat was het
opzetten van onze kous. Maar toen eindelijk na veel
vijven en zessen officieel bleek, dat de synodale
samensprekingsdeputaten rondweg weigerden, op
voet van gelijkheid op enkele nodige voorvragen het
verlangde schriftelijke bescheid te geven, toen was die
kous voor ons weer af; hetgeen onze samensprekings-
deputaten meteen hebben laten weten. Ze begrepen:
men wil ginds toch niet; en al wordt nu hún weigering
ook nog zo hardnekkig weggemoffeld achter een be-
weerde weigering van ons, de verstandigen, die nog
een beetje hebben gelezen, weten beter; ze begrijpen,
dat onze kous af was, toen de deputaten-Ridderbos
weigerden iets vast te leggen, en daarin door hun synode
werden gedekt.

Sindsdien was er wel kiekeboespelen; maar dat is
geenszins een sieraad der kerken. En ons kerkelijk leven
ondermijnen in stilte, onder vredesoffensieven per luid-
spreker, wel, dat is een kous opzetten, die het ons
verboden is, te helpen afbreken. We mogen alleen maar
zeggen: schei daarmee uit; als ge wat wilt, word dan
zakelijk. Verantwoordelijkstelling en tot beslissing
dwingen — dat moest vaker kerkelijk breiwerk wezen.
K. S.

* * Interkerkelijkheidsmisère: doorbraak . . .

We wilden juist 'n vervolg geven op onze * van twee
weken geleden in verband met 't gedenkboek der S.S.R.,
toen we op de hoogte gesteld werden van een scheuring
in S.S.R., die m.i. duidelijk laat zien, hoe ver de inter-
kerkelijkheidsleus al voortgeschreden is in de beneveling
der geesten.

De strijd in de Societas Studiorum Reformatorum
omtrent het gereformeerde (in confessionele zin) karakter
dezer studentenorganisatie kwam indertijd tot een voor-
lopige afsluiting op het Uniecongres—1950 met de aan-
neming van de zgn. Moderamenverklaring. Deze was een
afwijzing van het Barthianisme. Ze werd door de ver-
schillende afdelingen min of meer duidelijk geaccepte-
teerd. De meerderheid der oppositie bleef echter in S.S.R.
Het moeilijkst lag de zaak in Amsterdam; de Amster-
damse afdeling (S.S.R.) n.l. had bezwaren tegen de
Moderamenverklaring naar voren gebracht. Op 3 Mei
1950 werd echter een „verzoeningsmotie” aangenomen,
waarin ook volgens Moderamen en Uniebestuur (als
hoogste colleges van Refinistenorganisatie en Unie) de
essentie (!) der Moderamenverklaring werd erkend, o.a.
dat:

„wezenlijk voor het lidmaatschap der S.S.R. is het
leven in gehoorzaamheid en dat zo toetreding in-
houdt de onderwerping aan wet en statuten, met

name het zich (persoonlijk in gehoorzaamheid) stel-
len onder het gezag van de Bijbel, opgevat overeen-
komstig de Drie Formulieren van Enigheid”.

Men ziet; hier is een compromis: men wil de mensen
gehoorzaam doen zijn aan de Schrift, maar — op gezag
van belangen, en om der wille van de mensen, die men
graag blijft ontmoeten. In beginsel dus een loslating van
de grondslag.

Intussen: men achtte het mogelijk, de normale ver-
houding tussen Amsterdam en de rest van de Unie te
herstellen. Het Uniebestuur werd aan Amsterdam toe-
gewezen en Amsterdam leverde behalve een U.B.-lid voor
1951—52 de Uniepraeses. Van enige kentering in de
geest der afdeling was echter (hoe kan 't ook op zo'n
manier?) nauwelijks sprake: de deelname aan het Lus-
trum en de belangstelling voor het gereformeerde leven
(bijv. in Unie- of C.S.B.-verband) bleven zeer gering,
terwijl de invloed van hen, die zich bij de gang van
zaken niet wensten neer te leggen, eerder toenam.

Op een protestvergadering in „Bellevue” hebben zij
gepoogd vorig jaar de meerderheid der afdeling tot uit-
treden te bewegen. Dit is toen volkomen mislukt. Hun
plannen hebben zij echter niet laten varen. Inmiddels
slaagde de S.S.R. er in, haar organisatie te versterken,
terwijl anderzijds het aantal leden gestadig afnam
(van 240 in 1949 tot 170 in 1951). Dit was, zo zegt men,
te wijten aan de uitbreiding van de V.U. met een econo-
mische en een medische faculteit en aan de propa-
ganda tegen S.S.R., met name van bepaalde Hervormde zijde.
Men moet dit niet overschatten: het percentage Hervor-
menden onder de novieten is in de Unie nauwelijks te-
ruggelopen.

Amsterdam werd er inmiddels door in moeilijkheden
gebracht: in 1950 waren er 15 novieten, in 1951 slechts
12.

Van het „hierdoor postvattende defaultisme” (!) heeft
de „linkervleugel” (o.l.v. enkele Hervormde theologen)
gebruik gemaakt voor hun plannen. Op 22 September
werd in de dispuuten een motie verspreid om tot oprich-
ting van een nieuwe vereniging te komen; op 25 Septem-
ber werd deze motie in de afdelingsvergadering met een
grote meerderheid aangenomen.

Het is de moeite waard, de tekst van deze motie te
bekijken. Men ziet al spoedig: de compromissen-duivel
van zo-even (beginnen bij de vrienden, en vandaar komen
tot de beginselen) komt met zeven andere terug. Hier
is het stuk:

- De S.S.R. enz..... overwegende,
1) dat op straffe van ondergang (!) het aantal novieten
moet worden vergroot en dit, vanwege de uitbreiding der
V.U., binnen S.S.R. niet wel mogelijk is,
2) dat velen van protestant-christelijken huize zich
gaarne georganiseerd zouden zien in een gezelligheids-
vereniging,
3) dat haar terrein de Gemeentelijke Universiteit is,
acht het noodzakelijk, andere wegen te zoeken, en ziet
als enige mogelijkheid de werkelijke waarde der S.S.R.A.
te handhaven in een vereniging, welke wet de volgende
essentiële momenten dient te bevatten:
a) 't leven der vereniging wordt gevoed uit en bepaald
door de aanvaarding (!) van onze Heer Jezus Christus
als God en Heiland, zoals Hij ons door (andere lezing
lijdt: in) de bijbel wordt verklaard,
b) het doel der vereniging is het reformatorisch stu-
dentleven voor haar deel te steunen en te bevorderen,
c) lid kunnen zijn studenten die willen leven uit de
onder a) genoemde bron en daarom instemmen met het
doel der vereniging,
d) de vereniging tracht dit doel te bereiken door
1) het religieus gesprek (!) te animeren, met name op
te roepen tot bezinning (!) op de betekenis der Refor-
matie voor wetenschap en persoonlijk leven,
2) de culturele, maatschappelijke en sociale belangstel-
ling en de wetenschappelijke eruditie harer leden te be-
vorderen,
3) het gezelligheidsleven te stimuleren,
e) de vereniging voelt (!) zich, in traditionele zin, de
voortzetting der S.S.R.A.

Tot zover de tekst. Ieder ziet het: de „eerlijkste”,
d.w.z. openhartigste utiliteitspolitiek. Men moet wat doen,
en daarom gaat men maar een principiële basis leggen,
die bij het te bereiken doel past.

In deze nieuwe vereniging is de „interkerkelijkheids-
misère” dadelijk te lezen. De formule, onder a), is n.l.
die van de bekende „Wereldraad van Kerken”, die reeds
zoveel ellende stichtte door zijn loslating van het evan-
gelie.

Men koos juist die Wereldraad-formule om de bezwa-
ren, die door de „linkervleugel” (!) tegen S.S.R. waren
geuit, weg te nemen, en wees anderzijds de mogelijkheid
af, het ledental te vergroten door V.U.-studenten, die
daartoe de wens te kennen gaven, in S.S.R. op te
nemen. Aan de Unie werd een ultimatum gesteld, dit
alles binnen 14 dagen te accepteren en te honoreren.

De Unie wees dit ultimatum uiteraard van de hand.
En zo viel reeds op 9 October na de laatste discussie
de beslissing.

Er werd op gewezen dat men met afschaffing van wet
en statuten ook de traditie der S.S.R.A. verwerpt; dat
in de „nieuwe grondslag” de autoriteit van de Bijbel ge-
vallen is; dat het nog niet is voorgekomen dat van ge-
reformeerde zijde de Wereldraad-formule als gemeen-
schapsbasis wordt aangeprezen, zonder dat over de be-
tekenis ervan discussie mogelijk is; dat opportunisme
wel een kwalijke grond is om een gereformeerde ideaal
prijs te geven voor iets, waardoor ook bijv. Banning en
Bultmann gesanctioneerd worden; dat de S.S.R.A. blijft
voortbestaan en dat deze actie daarom breuk en afbraak
betekent; dat de „nieuwe vereniging” in haar propa-
ganda vele tegenstrijdige motieven naar voren brengt
enz. enz.

Daartegenover legden de voorstanders alle nadruk op
de betekenis van een groot protestants blok (!) aan de
S.U. (alsof die S.U. zich bekommeren zou om „protes-
tanten”, die de kluts kwijt zijn); op de oecumenische ge-
dachte en de doorbreking van het „gereformeerde isole-
ment”; op de vorming die uitgaat van de botsing van
allerlei religieuze meningen enz. enz.

Achter de uitredingsactie bleek ook het bestuur der

amsterdamse afdeling te staan, ondanks vroegere loya-
liteitsbetuigingen jegens de Unie en de taak, karakter,
grondslag en doel der vereniging te handhaven, die nu
eenmaal op elk bestuur rust. Het Bestuur trad dus af en
fungeerde vervolgens als voorlopig bestuur van de
„nieuwe vereniging in oprichting”.

Door de snelheid, waarmee dit alles zich voltrok, was
de zaak voor velen nog niet duidelijk. Verscheiden stu-
denten hebben hun „keuze” nog niet bepaald; maar het
ziet er naar uit, dat de nieuwe vereniging ongeveer de
helft der leden wegtrekt dat een zesde voor alles be-
dankt („toch bijna afgestudeerd”), en dat een derde de
S.S.R.A. zal voortzetten. Op de novieten is van de zijde
der nieuwe vereniging een enorme pressie geoefend,
waardoor zij bijna alle voor S.S.R. dreigen verloren te
gaan.

Onmiddellijk na de scheuring werd van de zijde der
S.S.R.A. een laatste appel aan allen, die tot haar be-
hoorden, gezonden. De tekst daarvan bevat o.m. volgende
passage:

„Het Bestuur roept U op, U nogmaals klaar voor
ogen te stellen wat zulk een besluit inhoudt. Beide
verenigingen, de S.S.R.A. en de N.V. verklaren het re-
formatorisch studentenleven te willen bevorderen.

Daarbij spreekt de S.S.R.A. openlijk uit, dat zij dit
leven in al zijn uitingen overstraald wil zien en ge-
sterkt, gefundeerd en gevoed door Gods Woord, dat
ons volkomen genoegzaam geschenken is in de Bijbel.

De N.V. wil dit leven echter zien „gevoed uit en
bepaald door de aanvaarding van onzen Heer Jezus
Christus als God en Heiland zoals Hij ons door de
Bijbel wordt verklaard”.

Wij gaan thans niet in op alle mogelijke vragen omtrent
levensvatbaarheid van S.S.R.A. en N.V., omtrent
„engte” en „ruimheid”, omtrent principe en verwa-
tering, maar stellen slechts deze ene primaire vraag
aan U allen:

Wanneer U zelf leeft uit het geloof in God, Die ons
de Bijbel als Zijn Woord meegeeft in dit leven, en
wanneer daar de Societas is en blijft, die hen allen „in
verenigen, die door dit Woord hun leven willen laten
voeden en richten, de Societas, die nog grote groepen
studenten kan bereiken en dit in haar rijke traditie op
hen overdragen.

kunt U het dan verantwoorden, met een gerust ge-
weten voor God en onzen Heer Jezus Christus, dat U
deze Societas helpt afbreken om lid te worden van
een vereniging, die dit als vereniging welbewust ver-
swijgt en dienovereenkomstig haar leden zal toelaten
te ontkennen?

Kunt U dit voor Hem brengen: „de Societas heeft
geen toekomst meer.

Ik moet toch maar met mijn dispuut meegaan,
ik kan beter deze vereniging steunen.

Ik wil daar aankomende studenten welkom heten,
ook als daar anderen zijn, die heel andere dingen over
de Bijbel propageren dan ik zelf geloof en die dan
hetzelfde recht hebben om dit, met de sanctie der ver-
eniging, aan de jongere studenten door te geven.

of: ik weet het allemaal niet meer, maar ik ga
„toch mee”?”

Tot zover de tekst van wat de aan S.S.R. „trouwge-
bleven” afdeling aan de studenten schreef. Het slot is
trist genoeg: maar volkomen eerlijk. De barthiaanse
doorbraakmenssen hebben heel wat op hun geweten. Juist
door hun blijven in christelijke organisaties (wat zij soms
aanvoeren ten bewijze (!), dat ze toch zo ongevaarlijk
zijn).

Intussen hebben ook degenen, die de N.V. (nieuwe
vereniging) op touw gezet hebben, zich tot de studenten
gericht. Uit hun missive citeren we:

„De vereniging is ontstaan uit de S.S.R.A. als re-
sultaat van de jarenlange strijd, die haar leden binnen
de S.S.R.A. vergeefs geleverd hebben voor het behoud
van de werkelijke waarde en taak der S.S.R.A. Ver-
geefs inderdaad, omdat het niet mogelijk bleek de vol-
gende voorwaarden voor het realiseren van die waarde
en taak binnen S.S.R.A. te verwezenlijken:

- 1) geen grondslag, die door inhoud of interpretatie
van het christelijk geloofsgetuigenis binnen de Societas
dwingt tot een verwijzen van anderen of van zichzelf
naar de periferie der Societas,

- 2) geen verplichte ondertekening van de grondslag
der Societas.

Met andere woorden:

- 1) binnen de vereniging moeten christelijke studen-
ten die aan een openbare Universiteit studeren, een
geestelijke steun voor zichzelf kunnen vinden en voor
anderen kunnen zijn,

- 2) ook moet er in de vereniging plaats zijn voor
allen, die zich tot deze gemeenschap voelen aange-
trokken en met ons bereid zijn te luisteren naar Gods
Woord en zich onder zijn appel (!) te plaatsen.

Voor een vereniging, die niet aan deze eisen voldoet,
is het praedicaat gereformeerd een vlag, die de lading
niet dekt. Zo gaat „gereformeerd” betekenen „niet-
gereformeerd”. Daarom kozen wij de term „reforma-
torisch”.

Men signaleert verstarring en verwatering als de
grote gevaren, die een christelijke studentenvereniging
bedreigen. Wij beschouwen de Algemeen Reformatori-
sche Studenten Vereniging als een overwinning op de
verstarring. Dit betekent niet dat wij nu in de richting
van de verwatering zullen koersen. Wij achten n.l. het
gevaar voor verwatering dan acuut voor een verenig-
ing, als de verstarring tot een zo grote mate van
formalisme in het handhaven van doel en grondslag
leidt, dat van een werkelijk appel op haar leden (op
grond van wat de vereniging wil) geen sprake meer is”.

Tot zover de missive. Terecht merkt men op, niet te
zullen koersen in de richting van de verwatering. Dat
kan niet eens meer. Men zit er al midden in. En het
koersen is afgelopen: 't roer is weg.

Zo bestaan er dan thans twee verenigingen: de oude
S.S.R.A. die haar geleerden zal versterken met V.U.-
studenten, die om toelating verzoeken, en een algemeen
protestantse vereniging, die haar geleerden gaat ver-
sterken met allen, die maar „naar het appel van de Bijbel